

DZIAŁALNOŚĆ ARTYSTYCZNA W ARBORETUM I ZAKŁADZIE FIZJOGRAFII W BOLESTRASZYCACH W LATACH 2002–2020 – CZĘŚĆ 1

Artistic activity at Bolestraszyce Arboretum
and Department of Physiography between 2002–2020

NARCYZ PIÓRECKI^{1,2}, MARZENA KLUZ¹

¹ *Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszytach, 37–700 Przemyśl, skr. poczt. 471,
tel./fax 16 671 64 25, e-mail: arboretum@poczta.onet.pl*

² *Uniwersytet Rzeszowski, Kolegium Nauk Medycznych, Instytut Nauk o Kulturze
Fizycznej, ul. Towarnickiego 3, 35–959 Rzeszów, e-mail: npiorecki@ur.edu.pl*

Spis treści

AbstrAct	3
Arboretum w Bolestraszycach - znaczenie	4
Galeria	5
WYSTAWY INDYWIDUALNE W GALERII U PIOTRA MICHAŁOWSKIEGO	7

AbstrAct

The Arboretum in Bolestraszyce is an important institution not only in terms of nature, culture, education and science, but also in the arts. In 2002, Narcyz Piórecki founded the “Galeria u Piotr Michałowski” (“u Piotra” Gallery) at the Arboretum. The gallery maintains the artistic tradition started by the painter Piotr Michałowski, who lived and worked in Bolestraszyce in the mid-19th century. The gallery, to a certain extent, continues the activities of its founder and the first director of the Arboretum, Jerzy Piórecki, who organized open-air art sessions in the 1980s and 1990s. Currently, the Gallery occupies three exhibition rooms located in the former administrative outbuilding, in a wooden barn brought from Cieszanów and in building No. 66, the House from Kalwaria Pałacowska. Since 2002, as part of the activities of the Gallery, more than 100 individual exhibitions by visual artists and teachers from Poland and abroad have been organized. These include painting, drawing, graphics, photography, textiles, sculptures and spatial installations, as well as 70 national and international group exhibitions, open-air events – including The International Artistic Open-Air Exhibition “Wicker in the Arboretum”, the International Artistic Open-Air Exhibition, “Bolestraszyce–Tarnobrzeg” – and the “Garden Festival”. The Gallery also brings together art works not only of invited artists, but also exhibitions pulled from contemporary art collections, whose origins date back to the end of the 1980s. One important annual event at the Arboretum is the “Bolestraszyce Garden Festival” which has been organized since 2011, where the latest, cutting-edge examples of art and innovative garden space design are presented. Artists, landscape architects, students and schoolchildren create experimental gardens in a designated space; within areas encircled by bright green wicker hedges. Despite their individuality and distinctiveness, the artworks created constitute an integral part of the whole garden. Some of these “mini gardens” are perennial, while others are only seasonal and new ideas are created each year. In total, around 190 experimental gardens have been made and more than 150 people have taken part in the projects. The Bolestraszyce Arboretum creates a broad range of opportunities for the making and exhibiting of works of art on its land; and not just for established artists, landscape architects and gardeners, but also for amateurs. It is the only facility of this type in the Podkarpackie Province.

Key words: Bolestraszyce Arboretum, the “u Piotra” Gallery, individual and group exhibitions, Garden Festival

Arboretum w Bolestraszycach - znaczenie

Arboretum w Bolestraszycach jest jedyną tego typu placówką w województwie podkarpackim o znaczeniu nie tylko przyrodniczym, kulturowym, dydaktycznym i naukowym, ale również artystycznym. W 2002 r. w Arboretum została założona przez dr. Narcyza Pióreckiego Galeria u Piotra Michałowskiego, która podtrzymuje artystyczną tradycję zapoczątkowaną przez dawnego właściciela bolestraszyckiego majątku, wybitnego malarza Piotra Michałowskiego, który w połowie XIX w. mieszkał i tworzył w Bolestraszycach. Galeria jest do pewnego stopnia kontynuacją działalności pierwszego dyrektora Arboretum dr. hab., prof. UR Jerzego Pióreckiego, który już w latach 80. i 90. ubiegłego wieku organizował w Bolestraszycach plenery artystyczne, spotkania artystów wywodzących się w szczególności ze środowisk polonijnych. Tak współpracę tę wspomina dyrektor Polskiego Teatru Ludowego we Lwowie Zbigniew Chrzanowski: „W latach 90. Arboretum otworzyło swoje gościnne tereny dla warsztatów artystycznych.

Ryc. 1. Galeria u Piotra Michałowskiego – Oficyna Duża (dawna stajnia dworska). Łeb konia z półokrągłym fryzem autorstwa Janusza Skalskiego, 2020, fot. N. Piórecki

Zainspirowane przez Urszulę i Mariusza Olbromskich, i przy wspianiałej opiece organizacyjnych ówczesnego dyrektora tej placówki prof. Jerzego Pióreckiego, odbyły się pierwsze plenery malarskie. Skupiały one utalentowaną młodzież z terenów wschodnich przede wszystkim ze Lwowa oraz Stanisławowa, Stryja, Tarnopola i były również swoistą próbą promocji ich twórczości. Z czasem pomysł plenerów plastycznych rozszerzył się i zyskał kontynuację pod pieczęą obecnego dyrektora Narcyza Pióreckiego, znakomicie kontynuującego dzieło swego ojca. Plenery malarskie zostały wzbogacone i rozszerzone również o warsztaty teatralne i muzyczne, które zaowocowały interesującymi realizacjami. Letnie warsztaty teatralne w 2017 r. prowadzone przez Bogusława Kierca, wybitnego aktora, reżysera i poetę w jednej osobie, który wraz z małżonką Danutą (scenografia) zrealizował wspianiały spektakl oparty na dramacie Herberta Rekonstrukcja poety. Wykonawcami byli aktorzy Polskiego Teatru Ludowego ze Lwowa. Całodzienne próby w scenerii parku stwarzały niepowtarzalny klimat, a wspólna praca nad tekstem i jego wcieleniem przypominała działalność słynnej przedwojennej wileńskiej Reduty Juliusza Osterwy. W styczniu 2019 r. w Arboretum odbyły się pierwsze próby staropolskiego misterium Historyja o chwalebny Zmartwychwstaniu Pańskim Mikołaja z Wilkowiecka. Zagrane w kwietniu tegoż roku w Bazylice Katedralnej we Lwowie w okresie wielkanocnym, a we wrześniu powtórzone w Przemyślu w kościele Ojców Franciszkanów. Warto odnotować również spektakl oparty o tekst pamiętników Aleksandra Fredry Trzy po trzy w reżyserii Zbigniewa Chrzanowskiego, zagrany przez aktora Lwowskiego Teatru Wiktora Lafarowicza na scenie zbudowanej przed kolumnadą dworu Michałowskiego. Spektakl był prezentowany w ramach imprezy Noc świętojańska w czerwcu 2018 r. Rok później w ramach tej imprezy znalazły się również występy Lwowskiego Kabaretu Szósta rano prowadzonego przez Sławomira Gowina. Niepowtarzalna sceneria parku wzbogacona zapleczem technicznym dają wiele możliwości i różnorodność projektów artystycznych oraz świadczą również o dbałości i chęci wzbogacenia propozycji kulturalnych podkarpackiego regionu”.

Galeria

Obecnie Galeria zajmuje 3 sale ekspozycyjne znajdujące się w budynku dawnej oficyny (Ryc. 1), w drewnianej stodole z Cieszanowa i w budynku nr 66 Domu z Kalwarii Paclawskiej. Sale ekspozycyjne zostały w latach 2017–2018 kompleksowo przebudowane i wyposażone w profesjonalne oświetlenie wystawiennicze i system prezentacji prac multimedialnych, w ramach projektu Domy z kulturą w Arboretum Bolestraszyce.

W ramach działalności Galerii od 2002 r. zorganizowano ponad 100 indywidualnych wystaw artystycznych artystów plastyków oraz pedagogów z Polski i z zagranicy w zakresie m.in.: malarstwa, rysunku, grafiki, fotografii, tkaniny, rzeźby i instalacji przestrzennych. Zorganizowanych zostało 70 wystaw zbiorowych krajowych i zagranicznych plastycznych, poplenerowych m.in. Międzynarodowego Pleneru Artystycznego Wiklina w Arboretum, Międzynarodowego Pleneru Artystycznego Bolestraszyce–Tarnobrzeg współorganizowanego z Tarnobrzeskim Domem Kultury od 2009 do 2019 r., a także Festiwalu Ogrodowego.

Spośród 7 międzynarodowych wystaw zbiorowych, do najważniejszych należą:

- Tajemnice kobiecej duszy – wystawa artystów słowackich. Bolestraszyce, 2005 r.
- Strefa sztuki. Wystawa prac artystów grupy PLAJA i artystów z Francji. Bolestraszyce, 2010 r.
- X Międzynarodowy Plener Wikliniarsko-Malarski TOLERANCJA – wystawa poplenerowa. Bolestraszyce, 2012 r.
- Sztuka polska Artyści w kręgu Arboretum w Bolestraszytach. Zamek Snina (Słowacja), 2016–2017 r., (Ryc. 80). Kurator wystawy: Elżbieta Piórecka.
- Nature de la Nature – wystawa Stowarzyszenia Nomades z Francji. Bolestraszyce, 2017 r. Kurator wystawy: Anna Baranek du Château, Elżbieta Piórecka, Marek Sak.
- Natura Natury. Zamek Aubais. Aubais (Francja), 2017 r. Kurator wystawy: Anna Baranek du Château, Elżbieta Piórecka, Marek Sak.
- Zemplínska karička. Wystawa artystów słowackich zorganizowana przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Kultury i Oświaty w Sninie. Bolestraszyce, 2019 r. Do jednych z najważniejszych wystaw należy także krajowa wystawa zbiorowa Sztuka włókna w kręgu Arboretum towarzysząca 15. Międzynarodowemu Triennale Tkaniny Łódź 2016. Kuratorem wystawy była Elżbieta Piórecka. Ponadto 12., 13., 14. i 15.

Ryc. 2. Stanisław Dziubak. Wystawa prac wikliniarskich, 2002, fot. Arboretum Bolestraszyce

Międzynarodowemu Triennale Tkaniny w Łodzi towarzyszyły cztery wystawy poplenerowe Międzynarodowego Pleneru Artystycznego Wiklina w Arboretum. W ramach działalności Galerii nie tylko są prezentowane prace zaproszonych artystów, ale również gromadzone zbiory kolekcji sztuki współczesnej, której początki sięgają końca lat 80. XX w. W zbiorach zgromadzone są prace m.in.: Sylwestra Ambroziaka (Ryc. 99), Wiktora Dżochowskiego, Edwarda Kieferlinga, Jakuba Kijowskiego (Ryc. 70), Alicji Kupiec (Ryc. 64), Daniela Ludwiczuka, Bogusława Lustyka, Natalii Pastuszenko, Piotra Rędziniaka, Marka Saka (Ryc. 69), Stanisława Stacha, Wiesława Wodnickiego i innych artystów plastyków z Polski i z zagranicy (Ryc. 63).

WYSTAWY INDYWIDUALNE W GALERII U PIOTRA MICHAŁOWSKIEGO

W latach 2002–2020 w Galerii u Piotra Michałowskiego zorganizowano i zaprezentowano następujące indywidualne wystawy plastyczne i inne:

2002

Stanisław Dziubak. Wystawa prac wikliniarskich (Ryc. 2).

2003

Jerzy Piórecki. Kresy – dziedzictwo.

2004

Christo Javacheff. Christo krajobraz pakowany – wystawa fotografii.

2005

Krzysztofa Lachtara. Wystawa grafiki i exlibrisów (Ryc. 3).

Marek Sak. Pejzaże (Ryc. 4).

Jan Ziarnowski (Francja). Malarstwo, rysunek (Ryc. 5).

Ryc. 3. Krzysztofa Lachtara. Wystawa grafiki i exlibrisów, 2005, fot. N. Piórecki

2006

Andrzej K. Tarkowski. Drzewo i drewno – wystawa fotograficzna (Ryc. 6–7).

2007

Krzysztof Czerwiak. Autokształty.

Krzysztof Kiwerski. Malarstwo i grafika.

Roman Łaciak. Obrazy 2004–2007.

Narcyz Piórecki. Fotografie. Arboretum w czterech porach roku.

Daniel Rostecki. Rezerwat form subiektywnych.

Albina Róg. Florografy liśćmi malowane.

Adam Wsiołkowski. Malarstwo i rysunek.

2008

Małgorzata Pięta. Nie tylko pomarańcze.

Jerzy Piórecki. Dziedzictwo. Kresy i Małopolska Wschodnia. Obecnie Ukraina.

Piotr Rędziniak. Tkanina i papier.

Dorota Sak. Malarstwo (Ryc. 8).

Marta Uberman. Przygód kilka Teofilka. Ilustracja książkowa dla dzieci.

Ryc. 4. Marek Sak. Pejzaże, 2005, fot. N. Piórecki

Ryc. 5. Jan Ziarnowski. Malarstwo, rysunek, 2005, fot. N. Piórecki

2009

Małgorzata Górską-Ull. Reminiscencje.

Paweł Kotowicz. Pejzaże.

Tamara Maj. Krajobrazy natury (Ryc. 10).

Bogdan Motyl. 70. rocznica wymarszu na szlak bojowy II Pułku Pancernego w Żurawicy.

Aneta Pliszka. Grafika (Ryc. 12). Jolanta Pilch. Portale.

Ryc. 6. Wernisaż wystawy fotograficznej Drzewo i drewno. Autor Andrzej K. Tarkowski wraz z małżonką oraz Janusz Szabaga (Wójt Gminy Żurawica), 2006, fot. N. Piórecki

Ryc. 7. Andrzej K. Tarkowski. Drzewo i drewno – wystawa fotograficzna, 2006, fot. N.

Piórecki

Ryc. 8. Dorota Sak. Malarstwo, 2008, fot. N. Piórecki

2010

Zofia Dubiel. Spotkanie z przyrodą.

Ks. Władysław Kozicki. Tam, gdzie anioł mówi dzień dobry – wystawa fotograficzna.

Alicja Kupiec. Przedmioty pierwsze – wystawa rzeźb z ceramiki.

Tomasz Pawełek. Przyjemny chłód Berlina – wystawa fotograficzna.

Narczyż Piórecki. 35 lat Arboretum Bolestraszyce – wystawa fotograficzna.

Stanisław Szarzyński. Pamięć i wiara. Kościoły na Kresach Dawnej Rzeczypospolitej.

Anna Waszczuk. Listy z lasu (Ryc. 9).

Ryc. 9. Anna Waszczuk. Listy z lasu, 2010, fot. N. Piórecki

Ryc. 10. Tamara Maj. Krajobrazy natury, 2009, fot. N. Piórecki

Ryc. 11. Stanisława i Fausto Branchi. Od Apeninów do Bieszczad. Natura: muzyka dla oczu, fot. N. Piórecki

Ryc. 12. Wernisaż wystawy Anety Pliszki. Grafika, 2009, fot. N. Piórecki

Ryc. 13. Lilla Kulka. TEMPUS mała retrospektywa, 2011, fot. N. Piórecki

Ryc. 14. Aleksandra Zuba-Benn. Przestrzeń oczekiwania, 2011, fot. N. Piórecki

Ryc. 15. Grażyna Michalak-Bazylewicz. Lubię mówić z tobą, 2011, fot. N. Piórecki

Ryc. 16. Daniel Ludwiczuk. Metalowe ptaki, 2011, fot. N. Piórecki

Ryc. 17. Wernisaż wystawy Marii Polakowskiej-Prokopiak. Zapiski, 2012, fot. N.

Piórecki

Ryc. 18. Zdzisław Bazylewicz. Obecność, 2012, fot. N. Piórecki

Ryc. 19. Andrzej Mróz. Świat storczyków tropikalnych w kolekcji Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w fotografii, 2012, fot. N. Piórecki